

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Kertomus Shift2Rail-yhteisyrityksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2017

sekä yhteisyrityksen vastaus

SISÄLLYS

	Kohta
Johdanto	1 - 12
Shift2Rail-yhteisyrityksen perustaminen	1 - 2
Hallinto ja ohjaus	3 - 6
Tavoitteet	7 - 8
Resurssit	9 - 11
Komission laatima arviointi	12
Lausunto	13 - 25
Lausunto tilien luotettavuudesta	14
Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	15
Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta	16
Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet	17 - 19
Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä	20 - 25
Talousarvio- ja varainhallinto	26 - 32
Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen	26 - 27
Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä	28 - 32
Sisäiset kontrollit	33 - 37
Sisäisen valvonnan kehys	33 - 36
Hankintamenettelyt	37
Muut asiat	38
Teollisuutta edustavien osakkaiden osuuksista koituva vipuvaikutus	38
Komission laatimia arviointeja koskevat tiedot	39 - 40

Liite – Aiempina vuosina esitettyjen huomautusten seuranta

Yhteisyrityksen vastaus

JOHDANTO

Shift2Rail-yhteisyrityksen perustaminen

1. Shift2Rail-yhteisyritys (S2R, jäljempänä 'yhteisyritys') perustettiin Brysseliin kesäkuussa 2014¹ kymmeneksi vuodeksi, ja se alkoi toimia itsenäisesti 24. toukokuuta 2016. Yhteisyritys alkoi toimia itsenäisesti vuonna 2016, ja tilintarkastustuomioistuin tarkastaa sen tilinpäätöksen nyt toisen kerran.
2. S2R-yhteisyritys on julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuva rautatiealan elin. Yhteisyrityksen perustajaosakkaat ovat Euroopan unioni (EU), jota edustaa komissio, ja rautatieteollisuutta edustavat kumppanit (keskeiset sidosryhmät, joihin kuuluvat rautatiekaluston valmistajat, rautatieyhtiöt, rataverkon haltijat ja tutkimuskeskukset). Muut tahot voivat osallistua yhteisyritykseen assosioituneina osakkaina.

Hallinto ja ohjaus

3. Yhteisyrityksen hallintorakenteeseen kuuluvat hallintoneuvosto, toimitusjohtaja, tieteellinen komitea ja valtioiden edustajien ryhmä.
4. Hallintoneuvostossa on 22 jäsentä, joista kaksi edustaa komissiota ja yksi kutakin rautatieteollisuuden kumppania. Hallintoneuvostolla on vastuu yhteisyrityksen strategisesta suuntaamisesta ja toimista, ja se valvoo yhteisyrityksen toimien toteuttamista. Toimitusjohtaja vastaa yhteisyrityksen päivittäisestä johtamisesta.
5. Tieteellinen komitea ja valtioiden edustajien ryhmä ovat neuvoa-antavia elimiä. Tieteellinen komitea antaa neuvoja vuotuisissa työsuunnitelmissa käsiteltävistä tieteellisistä ja teknologisista painotuksista. Valtioiden edustajien ryhmä edustaa EU:n jäsenvaltiota ja tutkimuksen Horisontti 2020 -puiteohjelmaan assosioituneita maita. Ryhmä voi antaa

¹ Neuvoston asetus (EU) N:o 642/2014, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2014, Shift2Rail-yhteisyrityksen perustamisesta (EUVL L 177, 17.6.2014, s. 9).

lausuntoja yhteisyrityksen strategisesta suuntaamisesta ja yhteisyrityksen toimien kytköksistä alan kansallisiin ja alueellisiin tutkimus- ja innovointiohjelmiin.

6. Yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksessä määrätään lisäksi seuraavaa:

- Euroopan unionin rautatievirastolla on erityinen neuvoa-antava tehtävä, jonka mukaisesti se osallistuu yhteisyrityksen työsuunnitelmien määrittelyyn ja täytäntöönpanoon ja varmistaa, että yhteisyrityksen toiminnan tuloksena syntyy teknisiä standardeja, jotka takaavat yhteentoimivuuden ja turvallisuuden.
- Perustetaan innovaatio-ohjelmien ohjauskomiteoita, jotka koostuvat perustajaosakkaiden ja assosioituneiden osakkaiden edustajista, sekä ohjelmatoimisto. Nämä vastaavat teknisen tuen antamisesta kullekin innovaatio-ohjelmalle ja ohjelmien täytäntöönpanosta.
- Perustetaan tarvittaessa asiantuntijatyöryhmiä avustamaan yhteisyritystä sen työssä.

Tavoitteet

7. Yhteisyritys perustettiin rautatiealan yhteisöksi, joka yhteistyötä tehden edistää innovointia. Tavoitteena oli vahvistaa Euroopan rautatiejärjestelmää ja lisätä sen kilpailukykyä. Tavoitteen saavuttamisen kannalta keskeinen aloite on yhtenäisen eurooppalaisen rautatiealueen perustaminen².

8. Yhteisyritys kehittää, integroi, demonstroi ja validoi innovatiivisia teknologioita ja ratkaisuja, joissa noudatetaan tiukkoja turvallisuusnormeja, tarkoituksenaan

- saada aikaan 50 prosentin vähennys rautatieliikennejärjestelmän elinkaarikustannuksissa
- saada aikaan 100 prosentin lisäys rautatieliikennejärjestelmän kapasiteetissa

² Lisätietoja yhteisyrityksen toimivaltuuksista ja toiminnasta esitetään sen sivustolla: <http://shift2rail.org>.

- saada aikaan 50 prosentin lisäys rautatiepalvelujen luotettavuudessa ja täsmällisyydessä
- poistaa jäljellä olevat tekniset esteet, jotka haittaavat rautatieliikenteen yhteentoimivuutta ja tehokkuutta
- vähentää rautatieliikenteeseen liittyviä negatiivisia ulkoisvaikutuksia, erityisesti melua, tärinää, päästöjä ja muita ympäristövaikutuksia.

Resurssit

9. EU:n enimmäisrahoitusosuus yhteisyrityksen toimintakuluista on 450 miljoonaa euroa. Määrä rahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta. Mainitusta määrästä 52 miljoonaa euroa kohdennettiin vuosia 2014–2015 koskevaan liikennealan Horisontti 2020 -työohjelmaan (kärkihankkeet), jota hallinnoi toistaiseksi Euroopan komissio. Näin ollen yhteisyritykselle allokoitiin 398 miljoonaa euroa³. Teollisuutta edustavien yhteisyrityksen osakkaiden rahoitusosuus on vähintään 470 miljoonaa euroa⁴. Määrä sisältää vähintään 350 miljoonan euron luontois- ja käteissuoritukset yhteisyrityksen toimintaan ja hallinnollisiin kuluihin ja vähintään 120 miljoonan euron luontoissuoritukset yhteisyrityksen täydentäviin toimiin⁵.

10. Yhteisyrityksen hallintomenot ovat enintään 27 miljoonaa euroa, ja ne katetaan osakkaiden käteisrahoitusosuuksilla, jotka jaetaan vuosittain tasan EU:n ja teollisuutta edustavien osakkaiden kesken⁶.

11. Vuonna 2017 yhteisyrityksen lopullinen talousarvio oli 44,1 miljoonaa euroa (2016: 52,3). Yhteisyrityksen henkilöstön määrä oli 31. joulukuuta 2017 yhteensä 19 (2016: 17).

³ Asetus (EU) N:o 642/2014, 3 artiklan 1 kohta.

⁴ Asetus (EU) N:o 642/2014, 4 artiklan 1 kohta.

⁵ Asetuksen (EU) N:o 642/2014 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan täydentävät toimet eivät kuulu yhteisyrityksen työsuunnitelmaan eivätkä sen talousarvioon mutta niillä tuetaan yhteisyrityksen yleissuunnitelman tavoitteita. Saman asetuksen 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävien toimien kustannukset, joita yhteisyritys, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tai muu unionin elin eivät tarkasta.

⁶ S2R-yhteisyrityksen yhtiöjärjestyksen 16 artiklan 2 kohta (asetus (EU) N:o 642/2014, liite I).

Varainhoitovuoden lopullisen talousarvion toteutuminen pienempänä oli suora seuraus siitä, että Euroopan komissio vahvisti jatkavansa kärkihankkeiden hallinnointia⁷.

Komission laatima arviointi

12. Komissio sai kesäkuussa 2017 päätökseen väliarvioinnin yhteisyrityksen toimista, minkä jälkeen yhteisyritys laati toimintasuunnitelman toteuttaakseen arvioinneissa annetut suositukset. Siksi tilintarkastustuomioistuin sisällyttää kertomukseensa osion, jossa käsitellään väliarviointiin perustuvia yhteisyrityksen toimintasuunnitelmia. Osio on laadittu ainoastaan tiedotustarkoituksessa, eikä se ole osa tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausumaa tai huomautuksia.

LAUSUNTO

13. Tilintarkastustuomioistuin on tarkastanut

- a) yhteisyrityksen tilinpäätöksen, joka sisältää tilinpäätöslaskelmat⁸ ja kertomukset talousarvion toteuttamisesta⁹ 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta, ja
- b) tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 287 artiklan mukaisesti.

Lausunto tilien luotettavuudesta

14. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että yhteisyrityksen tilinpäätös 31. joulukuuta 2017 päättyneeltä varainhoitovuodelta antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot yhteisyrityksen taloudellisesta asemasta 31. päivältä joulukuuta 2017 sekä toimien tuloksista,

⁷ Asetuksen (EU) N:o 642/2014 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään, että EU kohdentaa yhteisyritykselle 52 miljoonan euron lisäosuuden, jos se ottaa huolehtiakseen vuosia 2014–2015 koskevan liikennealan Horisontti 2020 -työohjelman (niin kutsutut kärkihankkeet) hallinnoinnin.

⁸ Tilinpäätöslaskelmat sisältävät taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, nettovarallisuuden muutoksia koskevan laskelman sekä yhteenvedon keskeisistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja muut liitetiedot.

⁹ Kertomukset talousarvion toteuttamisesta käsittävät kertomukset, joissa on aggregoitu kaikki talousarviotapahtumat ja talousarvion liitetiedot.

rahavirroista ja nettovarallisuuden muutoksista mainittuna päivänä päättyneeltä varainhoitovuodelta yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen ja komission tilinpitäjän vahvistamien kirjanpitosääntöjen mukaisesti. Kirjanpitosäännöt perustuvat kansainvälisesti hyväksytyihin julkisen sektorin tilinpäätösstandardeihin.

Lausunto tilien perustana olevien tulojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

15. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat tulot ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Lausunto tilien perustana olevien maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta

16. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että 31. päivänä joulukuuta 2017 päättyneen varainhoitovuoden tilien perustana olevat maksut ovat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset.

Toimivan johdon ja hallintoelinten velvollisuudet

17. Toimiva johto vastaa SEUT:n 310–325 artiklan ja yhteisyrityksen varainhoitoasetuksen mukaisesti tilinpäätöksen laatimisesta ja esittämisestä kansainvälisesti hyväksytyjen julkisen sektorin tilinpäätösstandardien pohjalta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Tähän velvollisuuteen kuuluu suunnitella, ottaa käyttöön ja ylläpitää sisäisen valvonnan järjestelmä, jonka pohjalta on mahdollista laatia ja esittää tilinpäätös, jossa ei ole petoksesta tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä. Toimivan johdon vastuulla on lisäksi varmistaa, että tilinpäätöksessä mainitut toiminnot, rahoitustoimet ja tiedot ovat niitä sääntelevien normien mukaisia. Yhteisyrityksen toimiva johto on viime kädessä vastuussa tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta.

18. Kun toimiva johto laatii tilinpäätöstä, sen vastuulla on arvioida yhteisyrityksen kykyä jatkaa toimintaansa. Toimivan johdon on tuotava tarvittaessa esiin toiminnan jatkuvuuteen liittyvät seikat ja laadittava tilinpäätös toiminnan jatkuvuuden periaatteen pohjalta.

19. Hallintoelinten vastuulla on valvoa organisaation tilinpäätösraportointia.

Tarkastajan velvollisuudet tilien ja niiden perustana olevien toimien tarkastamisen yhteydessä

20. Tilintarkastustuomioistuimen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus siitä, onko yhteisyrityksen tilinpäätöksessä olennaisia virheellisyksiä ja ovatko tilien perustana olevat toimet lailliset ja asianmukaiset, ja antaa tarkastuksensa perusteella Euroopan parlamentille ja neuvostolle tai muille asianomaisille vastuuvapauden myöntäville viranomaisille tarkastuslausuma tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Kohtuullisella varmuudella tarkoitetaan korkeaa varmuustasoa. Kohtuullinen varmuus ei kuitenkaan ole tae siitä, että tarkastuksessa havaitaan kaikki olennaiset virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset. Virheellisyydet ja noudattamatta jättämiset voivat johtua petoksista tai virheistä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

21. Tarkastuksessa suoritetaan toimenpiteitä, joiden avulla hankitaan tarkastusevidenssiä tilinpäätökseen sisältyvistä luvuista ja siinä esitettävistä muista tiedoista sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tarkastajan harkintaan ja arvioon siitä, kuinka suuri on riski, että petoksista tai virheistä johtuen tilinpäätökseen sisältyy olennaisia virheellisyksiä tai että tilien perustana olevien toimien kohdalla on jätetty olennaisella tavalla noudattamatta Euroopan unionin lainsäädäntökehyksen vaatimuksia. Näitä riskejä arvioidessaan tarkastaja arvioi sisäisiä kontrolleja, jotka ovat relevantteja tilinpäätöksen laatimisen ja sen oikein esittämisen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuuden ja asianmukaisuuden kannalta. Tämän pohjalta tarkastaja suunnittelee olosuhteisiin nähden asianmukaiset tarkastustoimenpiteet, mutta tarkoituksena ei ole esittää lausuntoa sisäisten kontrollien vaikuttavuudesta. Tarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätösperiaatteiden asianmukaisuuden ja toimivan johdon esittämien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilien yleisen esittämistavan arvioiminen.

22. Tulojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa komissiolta saadun tuen ja arvioi menettelyt, joilla yhteisyritys kerää palkkioita ja muita tuloja.

23. Menojen alalla tilintarkastustuomioistuin tarkastaa maksutapahtumat, kun menot ovat aiheutuneet ja ne on kirjattu ja hyväksytty. Tarkastus kattaa kaikenlaiset (myös omaisuuserien hankintaan liittyvät) maksut siinä vaiheessa, kun maksu on suoritettu.

24. EU:n varainhoitoasetuksen 208 artiklan 4 kohdassa säädetyn mukaisesti¹⁰ tilintarkastustuomioistuimien on tätä kertomusta ja tarkastuslausumaa laatiessaan otettava huomioon riippumattoman ulkopuolisen tarkastajan yhteisyrityksen tilien osalta suorittaman tarkastustyön.

25. Jäljempänä esitettävät huomautukset eivät aseta tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa kyseenalaiseksi.

TALOUSARVIO- JA VARAINHALLINTO

Varainhoitovuoden 2017 talousarvion toteuttaminen

26. Varainhoitovuoden 2017 lopullisessa talousarviossa oli maksusitoumusmäärärahoja 68,6 miljoonaa euroa ja maksumäärärahoja 44,1 miljoonaa euroa.

Maksusitoumusmäärärahojen käyttöaste oli 94 prosenttia ja maksumäärärahojen käyttöaste 79 prosenttia. Suurin osa yhteisyrityksen vuonna 2017 suorittamista maksuista oli ennakkomaksuja Horisontti 2020 -puiteohjelman hankkeisiin, jotka oli valittu vuoden 2017 ehdotuspyyntöjen perusteella.

27. Vuoden 2017 lopussa yhteisyrityksellä oli käyttämättä 7,6 miljoonaa euroa maksumäärärahoja edeltäviltä vuosilta. Tilanne osoittaa puutteita talousarvion suunnitteluprosessissa, jota yhteisyritys ei kuitenkaan voi kontrolloida täysimittaisesti.

Monivuotisen talousarvion toteuttaminen Horisontti 2020 -ohjelman yhteydessä

28. EU suoritti vuoden 2017 loppuun mennessä kaikkiaan 83,2 miljoonan euron käteissuoritukset enintään 398 miljoonan euron määrästä, joka myönnettiin Horisontti 2020 -ohjelmasta maksettavaksi yhteisyritykselle sen elinkaaren aikana.

29. Teollisuutta edustavien osakkaiden vastuulla olivat vähintään 350 miljoonan euron rahoitusosuudet yhteisyrityksen elinkaaren aikana aiheutuviin operatiivisiin toimiin ja hallinnollisiin kuluihin. Ne raportoivat suorittaneensa vuoden 2017 loppuun mennessä luontoissuorituksina 34,9 miljoonaa euroa operatiivisiin toimiin. Tästä määrästä 3 miljoonaa

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 (EUVL L 298, 26.10.2012, s. 1).

euroa oli varmennettu. Lisäksi hallintoneuvosto oli validoinut 4,9 miljoonan euron verran yhteisyrityksen hallinnollisiin menoihin tarkoitettuja teollisuutta edustavien osakkaiden käteissuorituksia.

30. Teollisuutta edustavien osakkaiden on osoitettava yhteisyrityksen työohjelmaan kuulumattomiin täydentäviin toimiin ainakin 120 miljoonaa euroa. Osakkaat raportoivat vuoden 2017 loppuun mennessä jo 130 miljoonan euron määrän (108 prosenttia), josta 86,3 miljoonaa euroa oli varmennettu. Tilintarkastustuomioistuimella ei kuitenkaan ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja osakkaiden luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta, laadusta tai määrästä.

31. Teollisuutta edustavien osakkaiden kokonaisrahoitusosuudet olivat näin ollen vuoden 2017 loppuun mennessä 169,8 miljoonaa euroa (josta 76 prosenttia osoitettiin täydentäviin toimiin). EU:n käteissuoritukset olivat puolestaan 83,2 miljoonaa euroa (ks. myös kohta 38).

32. Yhteisyritys oli sitonut sille osoitetusta 411,5 miljoonan euron suuruisesta operatiivisten ja hallinnollisten määrärahojen enimmäismäärästä¹¹ vuoden 2017 loppuun mennessä 158,8 miljoonaa euroa ja suorittanut maksuja 78,6 miljoonaa euroa. Tämä osoittaa, että yhteisyrityksellä on tällä hetkellä toisistaan riippuvaisia monivuotisia avustus- ja hankintasopimuksia, jotka koskevat 39 prosentin osuuden täytäntöönpanoa yhteisyrityksen tutkimus- ja innovointiohjelmasta yhteisyrityksen monivuotisen työohjelman mukaisesti.

SISÄISET KONTROLLIT

Sisäisen valvonnan kehys

33. Yhteisyritys on ottanut käyttöön luotettavat rahoitusta ja operatiivista toimintaa koskeviin asiakirjatarkastuksiin perustuvat ennakkotarkastusmenettelyt. Vuoden 2017 lopun tilanteesta havaittiin, että tärkeimmät sisäisen valvonnan standardit oli pantu pitkälti

¹¹ Tämä määrä sisältää enimmäismäärän EU:n yhteisyrityksen toiminta- ja hallintokuluihin suunnattuja käteissuorituksia ja teollisuutta edustavien osakkaiden käteissuoritukset yhteisyrityksen hallinnollisiin kustannuksiin (13,5 miljoonaa euroa).

täytäntöön. Vuonna 2018 on pantava täytäntöön vielä joitakin toimia, kuten toiminnan jatkuvuutta koskevan suunnitelman testaus.

34. Komission yhteinen tarkastustoiminto on vastuussa Horisontti 2020 -ohjelman hankkeisiin liittyvien kuluilmoitusten jälkitarkastuksesta. Yhteisyritys käynnisti vuonna 2017 yhdessä tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston yhteisen tarkastuksen kanssa Horisontti 2020 -puiteohjelman välimaksuihin liittyvistä kuluilmoituksista satunnaisesti poimitun otoksen ensimmäisen jälkitarkastuksen. Tarkastuksen tuloksista raportoidaan kuitenkin vasta yhteisyrityksen vuoden 2018 toimintakertomuksessa.

35. Tarkastustulokset pohjautuvat yhteisyrityksen sisäisen valvonnan järjestelmän arviointiin sekä tulojen, maksujen, avustusten ja hankintojen tapahtumatarkastukseen. Tilintarkastustuomioistuin sai näiden tarkastustulosten ansiosta kohtuullisen varmuuden siitä, että yhteisyrityksen kokonaisjäännösvirhetaso ei ole olennainen.

36. Vuoden 2017 lopussa komission yhteisten Horisontti 2020 -avustusten hallinnointi- ja seurantavälineiden kohdalla ei ollut vielä saatu päätökseen kehitystyötä, joka on tarpeen erityisesti yhteisyrityksen luontoissuoritusten käsittelemiseksi.

Hankintamenettelyt

37. Yhteisyrityksen viestintä- ja tapahtumapalveluihin soveltamassa avoimessa hankintamenettelyssä havaittiin joitakin laadullisia puutteita. Palveluiden arvioitu budjetti neljälle vuodelle oli 1,2 miljoonaa euroa.

MUUT ASIAT

Teollisuutta edustavien osakkaiden osuuksista koitua vipuvaikutus

38. Yksi yhteisyrityksen päätavoitteista on koota maksuosuuksia toiminta-alansa teollisuutta edustavilta osakkailta¹². Yhteisyrityksen perustamisasetuksen mukaan toimilla saavutettavan

¹² Asetuksen (EU) N:o 642/2014 johdanto-osan 10 kappaleessa todetaan, että alan toimijoiden laaja osallistuminen on keskeinen osa Shift2Rail-aloitetta. Sen vuoksi on olennaista, että teollisuudelta tulevat osuudet vastaavat suuruudeltaan vähintään SR2-aloitteeseen osoitettavia julkisia määrärahoja.

vipuvaikutuskertoimen on oltava vähintään 0,88¹³, kun huomioon otetaan ainoastaan teollisuutta edustavien osakkaiden osuudet yhteisyrityksen työohjelman suoraan kattamiin toimiin. Vipuvaikutuskertoimen vähimmäismäärä nousee 1,18:aan¹⁴, jos huomioon otetaan myös teollisuutta edustavien osakkaiden osuudet yhteisyrityksen työohjelman ulkopuolisiin lisätoimiin. Tilintarkastustuomioistuimella ei kuitenkaan ole valtuuksia tarkastaa täydentäviin toimiin osoitettuja osakkaiden luontoissuorituksia, joten se ei voi antaa lausuntoa niiden luonteesta ja laadusta¹⁵.

KOMISSION LAATIMIA ARVIOINTEJA KOSKEVAT TIEDOT

39. Komission väliarviointi¹⁶ S2R-yhteisyrityksen toimista kattoi vuodet 2014–2016. Se laadittiin riippumattomien asiantuntijoiden avustuksella S2R-yhteisyritystä koskevan neuvoston asetuksen mukaisesti¹⁷. Arvioinnissa käsiteltiin yhteisyrityksen tuloksellisuutta relevanssin, tehokkuuden, vaikuttavuuden, johdonmukaisuuden ja EU:n tason lisäarvon näkökulmasta. Lisäksi käsiteltiin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Arvioinnin tulokset oli otettu

¹³ Teollisuutta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin osoittamat vähimmäisosuudet (350 miljoonaa euroa) jaettuna EU:n yhteisyritykselle myöntämän käteissuorituksen enimmäismäärällä (398 miljoonaa euroa).

¹⁴ Teollisuutta edustavien osakkaiden yhteisyrityksen operatiivisiin ja täydentäviin toimiin osoittamien vähimmäisosuuksien kokonaismäärä (470 miljoonaa euroa) jaettuna EU:n yhteisyritykselle myöntämän käteissuorituksen enimmäismäärällä (398 miljoonaa euroa).

¹⁵ Asetuksen (EU) N:o 642/2014 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti yhteisyrityksen nimittämä riippumaton ulkoinen tilintarkastaja varmentaa täydentävistä toimista aiheutuvat kustannukset. Sen sijaan yhteisyritys tai unionin elin eivät tarkasta täydentävistä toimista aiheutuneita kustannuksia.

¹⁶ *Interim evaluation of the S2R Joint Undertaking (2014–2016) operating under Horizon 2020.* <https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/s2r.pdf>.

¹⁷ Yhteisyritystä koskeva neuvoston asetus (EU) N:o 642/2014, 11 artikla.

huomioon raportissa, jonka komissio lähetti Euroopan parlamentille ja neuvostolle lokakuussa 2017¹⁸.

40. Yhteisyritys laati vastauksena arvioijien antamiin suosituksiin¹⁹ toimintasuunnitelman, jonka yhteisyrittöksen hallintoneuvosto vahvisti 28. kesäkuuta 2018. Rahoituskehityksessä ei kohdenneta toimia kaikkiin väliarvioinnissa esitettyihin suosituksiin²⁰, mutta joitakin toimintasuunnitelmaan sisältyviä toimia on jo käynnistetty²¹. Muut toimet on tarkoitus panna toimien luonteen ja nykyisen säädöskehityksen mukaisesti täytäntöön kaudella 2018–2020²².

¹⁸ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja. *Interim Evaluation of the Joint Undertakings operating under Horizon 2020* {SWD(2017) 339 final}.

¹⁹ Väliarvioinnin suosituksissa määritettiin esimerkiksi seuraavat tarpeet: yhteistyötä muiden liikennealan yhteisyrittösten kanssa (SESAR, Clean Sky ja polttokenno- ja vety-yhteisyrittö) on tiivistettävä; S2R-toimien osallistujien välistä tasapainoa on parannettava; yhteisyrittöksen tieteellistä komiteaa, Euroopan rautatiealan tutkimusneuvostoa (ERRAC) ja neuvoo-antavia elimiä on hyödynnettävä paremmin tekniseen ja strategiseen neuvontaan; yhteisyrittöksen nykyisiä keskeisiä tulosindikaattoreita on tarkistettava – niitä on liian paljon ja ne ovat joiltakin osin epätarkoituksenmukaisia.

²⁰ Yhteisyrittöksen toimintasuunnitelmassa todetaan, että tiettyjä suosituksia (esim. tarve parantaa yhteisyrittöksen osallistujien välistä tasapainoa tai lisätä keskeisten yhteiskunnallisten haasteiden painottamista) ei otettu riittävän hyvin huomioon, ja niiden osalta on toteutettava toimia seuraavalla ohjelmakaudella.

²¹ Käytössä on jo eri ohjelmien välisten synergioiden luomiseen tähtäävä säännöllinen yhteydenpito muiden yhteisyrittösten kanssa; vuoden 2018 työohjelmassa on asetettu käyttöön kertakorvauksiin perustuva avustusjärjestelmä, jonka tavoitteena on edistää yksinkertaistamista.

²² Täytäntöön on määrä panna esimerkiksi seuraavat toimet: yhteisyrittöksen assosioituneiden osakkaiden kannustaminen lisäämään sitoutumistaan yhteisyrittöksen, jotta mahdollistetaan kolmansien osapuolten laajempi osallistuminen assosioituneiden osakkaiden toimien kautta; uusien jäsenten valinta tieteelliseen komiteaan; yhteisyrittöksen monivuotisen toimintasuunnitelman (osa B) tarkistaminen siten, että se vastaa hallintoneuvoston lokakuussa 2017 vahvistamaa johdon näkemystä (osa A); uuden, yhteisyrittöstä koskevan neuvoston asetuksen mukaisen keskeisiä tulosindikaattoreita koskevan mallin laatiminen.

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Neven Matesin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 2. lokakuuta 2018 pitämässään kokouksessa.

*Tilintarkastustuomioistuimen
puolesta*

Klaus-Heiner LEHNE
Presidentti

Aiempina vuosina esitetyjen huomautusten seuranta

Vuosi	Tilintarkastustuomioistuimen huomautus	Korjaavan toimenpiteen tilanne (Toteutettu / Kesken / Tekemättä)
2016	Petostentorjuntastrategia	
	Yhteisyrityksen täytyy noudattaa komission laatimaa tutkimusalan petostentorjuntastrategiaa. Yhteisyritys ei kuitenkaan vielä vuoden 2016 lopussa ollut tehnyt erityisesti petostentorjuntaan liittyvää riskianalyysiä. Se ei myöskään ollut laatinut komission tarjoamien menetelmien pohjalta toimintasuunnitelmaa oman petostentorjuntastrategiansa toteuttamista varten.	Toteutettu

YHTEISYRITYKSEN VASTAUS

27. Tavanomaisen talousarviomenettelyn mukaan komissio maksaa kunkin varainhoitovuoden ensimmäisen maksuerän vasta maaliskuun tienoilla. Tämän vuoksi yhteisyritys otti vuoden 2017 talousarviosuunnittelussa huomioon edellisiltä vuosilta käyttämättä olevat maksumäärärahat kokonaisuudessaan vuoden 2018 ensimmäisen neljänneksen maksujen kattamiseksi.

37. Mitä tulee viestintä- ja tapahtumapalveluja koskevasta puitesopimuksesta tehtyyn hankintamenettelyyn, yhteisyritys päätti olla käyttämättä vakavaraisuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia, jotta vältettäisiin se, että pienet ja keskisuuret yritykset eivät olisi halunneet osallistua menettelyyn. Yhteisyritys pyrki näin lieventämään tätä riskiä. Vakavaraisuuden vähimmäisvaatimusten määrittely on itse asiassa este uusille tulokkaille, mikä on hyvin tiedossa.

Samassa menettelyssä peruttiin erä 4, koska tarjouskilpailun voittaneessa tarjouksessa ehdotetun teknisen ratkaisun avulla alunperin kahden erillisen erän palvelut voitiin sulauttaa yhteen erään. Tämän ratkaisun ansiosta pystyttiin säästämään taloudellisia resursseja. Tässä yhteydessä yhteisyritys toimi täysin varainhoitoasetuksen 114 artiklan mukaisesti (hankintamenettelyn peruuttaminen).

38. S2R-yhteisyritys haluaa korostaa, että muut osakkaat kuin unioni ovat tehneet täydentäviin toimiin osoitettuja varmennettuja luontoissuorituksia jo säädösten asettamaa tavoitetta enemmän. Nämä maksuosuudet on varmennettu kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaisesti.

Yhteisyrityksen perustamisasetuksen mukainen vipuvaikutuskerroin on 1,24¹ ja 1,66², kun otetaan huomioon ainoastaan muiden osakkaiden kuin unionin maksusuudet.

¹ Teollisuutta edustavien osakkaiden vähimmäismaksusuudet yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin (350 miljoonaa euroa) jaettuna S2R-asetuksen mukaisesti muille osakkaille kuin unionille osoitetulla EU:n enimmäiskäteissuorituksella yhteisyritykselle (282,5 miljoonaa).

² Kun otetaan huomioon teollisuutta edustavien osakkaiden vähimmäismaksusuudet yhteensä yhteisyrityksen operatiivisiin toimiin ja lisätoimiin (470 miljoonaa euroa).